

עפ"ת 50253/04/17 - עדו לייכטר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 50253-04-17 לייכטר נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט יחיאל ליפשיץ
מערער	עדו לייכטר
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

פסק דין

1. ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט קמא (כבוד השופטת כרמית פאר גינת) ולפיו הורשע המערער בעבירה של אי ציות לתמרור "עצור".
2. על פי הנטען, בתאריך 24.10.15 בשעות הערב נהג המערער ברכבו בשדרות ההסתדרות 78 בחיפה ולא ציית לתמרור "עצור" (302) בכך שלא עצר את רכבו לפני קו עצירה, וזאת בניגוד לתקנה 22(א)ו 64 (ד) לתקנות התעבורה (ר' כתב האישום ופירוט הנסיבות - ת/1).
3. ה"זירה" הכללית הינה כביש חיפה עכו; כיוון הנסיעה הינו צפון; והאזור הרלוונטי הינו מול קניון "לב המפרץ" בסמוך ל"שווארמה חאזן". במקביל לכביש חיפה עכו נמצא כביש שירות, הוא הרלוונטי לענייננו ובו נסע המערער. מדובר בכביש שירות שבנקודות מסוימות - שאחת מהן הינה בסמוך לשלטי העצור שיתוארו להלן - רכבים יכולים לפנות אליו מהכביש הראשי (כביש חיפה עכו).
4. המערער צילם את הזירה הרלוונטית מכיוון מערב ובניצב לה (ת/3) ובעת הדיון שהתקיים לפניי נעזרתי בתצלום מתוך המרשתת. לשם הנוחות יובאו שני התצלומים (אין מדובר בתצלומים ממועד האירוע אך לא היתה מחלוקת שהם משקפים את הזירה ואת השילוט במועד האירוע).
5. מהתמונות לעיל וכן כעולה מהראיות שהובאו בפני בהמ"ש קמא (ר' במיוחד עדויות השוטרים בעמ' 2-6), עולה כי:
 - בצד שמאל של הדרך הוצבו שני תמרורים על גבי עמוד - הראשון תמרור "עצור" (302) ומתחתיו תמרור "איסור פניה שמאלה" (429). בסמוך ובניצב לשני התמרורים לעיל סומן קו עצירה על גבי הכביש - הוא קו העצירה שצוין בכתב האישום שלפניו לא עצר המערער.
 - בצד ימין של הדרך - כ 6 מטרים לאחר העמוד בצד שמאל - על גבי עמוד חשמל הוצבו שני תמרורים נוספים, זהים לשני התמרורים הקודמים, קרי - תמרור "עצור" ותמרור "איסור פניה שמאלה".
6. אין חולק כי המערער לא עצר לפני קו העצירה ואף לא עצר בסמוך לתמרור ה"עצור" הימני.
7. התקנות שאותן על פי הנטען לא מילא המערער היו, כאמור, שתיים:

תקנה 22 (א) לתקנות התעבורה שכותרתה "ציות לתמרורים": "עובר דרך חייב לקיים את ההוראות הניתנות בתמרור, אולם תהיה הגנה טובה לנאשם אם יוכיח שהתמרור הוצב, סומן או נקבע שלא כדין".

תקנה 64 (ד) לתקנות התעבורה שכותרתה "רכב המתקרב או נכנס לצומת או דרך": "נוהג רכב המתקרב לצומת שלפניו מוצב תמרור המציין חובה לעצור, יעצור במקום שיוכל לראות את התנועה בדרך החוצה, ואם סומן קו עצירה - לפני קו העצירה, ויתן את זכות הקדימה לרכב אחר המתקרב או הנכנס לצומת מכביש אחר".

8. עיקר טענות המערער כוונתו כנגד אופן הצבת התמרורים. שניהם יחדיו וכל אחד לחוד. ראשית, נטען כי הצבת שני תמרורי ה"עצור" היתה בניגוד לכללי הצבת זוג תמרורים בשני צדי הדרך. בהקשר זה הפנה המערער ל"תקנות והנחיות להצבת תמרורים" (להלן: **ההנחיות**) שהוצאו מתוקף תקנה 16 לתקנות התעבורה. ס' 10 (ב) להנחיות קובע כי: "**כאשר מוצבים שני תמרורים זהים בשני צדי הכביש עליהם להיות מקבילים ביניהם. במקרים לחוצים ניתן לאפשר סטיה/ הסטה ביניהם עד לכ 2.0 מ' לכל צד, הסטה גדולה יותר עלולה להתקבל ע"י הנהג כתמרורים בעלי מסרים נפרדים**". נטען בהקשר זה, כי בזירת האירוע המרחק (בניצב) בין שני תמרורי ה"עצור" הינו כ 6 מטרים, פי 3 מהמותר, וזאת כפי שניתן לראות בבירור בתצלום ת/3. יוצא, כי התמרור ה"עצור" הימני הוצב כ 6 מטרים לאחר קו העצירה המסומן בסמוך ובניצב לתמרור ה"עצור" השמאלי.

שנית, נטען כי תמרור ה"עצור" השמאלי אינו רלוונטי לנהגים הנוסעים בכביש השירות ושאינם מתכוונים לפנות שמאלה (קרי, נוסעים ישר כפי שנהג המערער). עוד הפנה המערער לסיפא להגדרת תמרור 302 בלוח התמרורים ולפיה: "**במקום שלפניו הוצג התמרור ולכל הנתיבים בכביש. הוצב התמרור בצד שמאל של הכביש כוחו יפה לגבי הפניה שמאלה ולגבי פניית פרסה לשמאל בלבד**". (ההדגשה אינה במקור - י.ל.). משמע, נטען שתמרור זה כלל לא היה רלוונטי למערער שהמשיך בנסיעה ישר ולא פנה שמאלה.

שלישית, נטען כי תמרור ה"עצור" הימני הוצב בניגוד לתקנה 64 (ד) לעיל. כאמור, התקנה קובעת כי "**נוהג רכב המתקרב לצומת שלפניו מוצב תמרור המציין חובה לעצור, יעצור במקום שיוכל לראות את התנועה בדרך החוצה, ואם סומן קו עצירה - לפני קו העצירה, ויתן את זכות הקדימה לרכב אחר המתקרב או הנכנס לצומת מכביש אחר**" (ההדגשה אינה במקור - י.ל.). בהקשר זה נטען כי התמרור הימני הוצב אחרי הצומת (ולכל הפחות באמצע הצומת) וכ 6 מטרים לאחר קו העצירה. לכן, טען המערער שלא עבר על הוראת תקנה 64(א) לעיל. עוד נטען, שלא ניתן לפרש את ה"צומת" כקו המחבר בין שני תמרורי העצור (באלכסון לכיוון הנסיעה) משום שהדבר אינו עולה בקנה אחד עם הגדרת המונח "צומת" בתקנות התעבורה ("צומת" - "השטח המתהווה על ידי פגישתם של שני כבישים או יותר והמוגבל על ידי קווי שפוט הכבישים או אבני השפה של אותם כבישים או על ידי הארכתם המדומה"). עוד נטען בהקשר זה, כי עצירת הרכב לפני ה"צומת" המדומה לעיל עשויה ליצור מצב בו הרכב שעוצר יפריע לרכבים הנוסעים בכביש הראשי ומבקשים לפנות ימינה לכביש השירות. בנוסף, נטען כי האופן ומיקום תמרור ה"עצור" הימני יוצר מצג כאילו הוא מכון בכלל לרכבים היוצאים מאזור החניה המצוי בסמוך לשורת החניות והחניות ממזרח לכביש השירות.

על בסיס האמור לעיל נטען כי השילוט במקום הרלוונטי היה בניגוד לדין ולכן אין משמעות למודעותו, אי מודעותו, או רשלנותו בנדון, שכן הוא מחויב להשתמע לתמרור שהוצג כדין. המערער הפנה לסיפא של תקנה 22 (א) הקובעת כי " . תהיה הגנה טובה לנאשם אם יוכיח שהתמרור הוצב, סומן או נקבע

שלא כדין.

9. המשיבה ביקשה להסתמך על הכרעת דינו של בית המשפט קמא וזה המקום להפנות לממצאי ומסקנות הכרעת הדין - נקבע שהגם שמיד לאחר האירוע ציין המערער כי "לא שם לב" לתמרורים (דברי המערער לשוטר שרשם את הדו"ח - ר' ת/1; וכן ר' עדות השוטר חואלד עמ' 2, שורה 15), שונתה גרסתו בעת עדותו והוא אישר שהבחין בתמרורים (עמ' 8, שורות 11-13). על בסיס הודייתו זו של המערער קבע בית המשפט קמא כי: **"אי התקינות עליה מצביע הנאשם** (טענות המערער אליהם הפניתי לעיל - י.ל.) **אינה מעוררת ספק. היא אינה מעוררת ספק סביב השאלה אם ראה את התמרור אם לאו, שכן בחקירתו הנגדית העיד כי ראה את שני התמרורים. היא אינה מעוררת ספק סביב השאלה אם אי התקינות גרמה לנאשם להתבלבל, שכן אם הנאשם ראה את שני התמרורים . . הוא הבין כי עליו לעצור, לפחות על-פי התמרור השמאלי"** (פסקה 28 להכרעת הדין). עוד נקבע כי יש לפרש את התמרורים בשטח באופן תכליתי.

10. לאחר שקילת טיעוני הצדדים, סבורני שיש לקבל את הערעור ולזכות את המערער. בחינת הנתונים שהובאו לעיל מעלה כי נפלו פגמים של ממש באופן בו הותקנו התמרורים, עד כי מודעותו של המערער בזמן אמת לעצם קיומו של השילוט (הבלתי תקין) אינה מעלה ואינה מורידה.

אכן, ס' 5 להנחיות (שכותרתו "סטיה קלה") קובע **"סטיה קלה ממידותיו, צבעו, צורתו, אופן הצבתו או סימונו של תמרור, שאין בה כדי לשנות מתכנו, לא תגרע מתקפו"**, אך במקרה דנן אין מדובר ב"סטיה קלה" וסבורני כי המערער הרים את הנטל להראות ש"התמרור הוצב, סומן או נקבע שלא כדין". (תקנה 22(א) לתקנות) ולכן יש לו "הגנה טובה".

11. נבחן אפוא את השילוט שהוצב בצומת:

ככל שהדברים נוגעים לתמרור ה"עצור" שהוצב בצד שמאל על גבי העמוד - לנוכח הגדרת תמרור זה, המסקנה הינה שהוא לא היה רלוונטי למערער וזאת משום הוראת הסיפא להגדרה הקובעת כי: **"הוצב התמרור בצד שמאל של הכביש כוחו יפה לגבי הפניה שמאלה ולגבי פניית פרסה לשמאל בלבד"**. יוזכר, כי המערער בענייננו המשיך בנסיעה ישר, לא פנה שמאלה ולא ביצע פניית פרסה. אכן, ניתן לתמוה כיצד עומד תמרור ה"עצור" (התקף כאמור לעיל רק לפניה שמאלה כאשר הוא מותקן בצד שמאל) עם תמרור "אי פניה שמאלה" שהותקן מתחתיו - ועל כך אענה שאכן תמרור ה"עצור" מיותר במקום בו הותקן ועשוי אף להטעות. די היה בתמרור "אי פניה שמאלה" שאוסר על נהגים לפנות, במיקום הרלוונטי, לכביש הראשי.

יכולה להישאל השאלה האם המערער לא היה אמור להישמע "להוראת" קו העצירה שהוצב בצמוד ובניצב לתמרור ה"עצור" בצד שמאל של הכביש. גם בהקשר זה התשובה הינה שהמערער לא היה אמור לעצור בקו העצירה, שכן הגדרת קו העצירה (תמרור 810) הינה: **"קו לבן לרוחב הנהיג: מיקום עצירת הרכב או בעל החיים, לפני הקו ובסמוך לו, כאשר יש חובת עצירה"** (ההדגשה אינה במקור - י.ל.). מכיוון שתמרור ה"עצור" השמאלי, כאמור לעיל, לא קבע חובת עצירה לרכב המערער, יוצא שגם קו העצירה שבסמוך אליו לא קבע חובת עצירה משל עצמו.

ניתן היה לסיים את פסק הדין בנקודה זו, שכן על פי עובדות כתב האישום המערער הואשם בכך שלא עצר **"לפני קו (ה)עצירה"**, והראינו כי המערער לא היה מחויב לעצור בקו העצירה.

איני סבור שראוי לייחס למערער טענה עובדתית שלא יוחסה לו בכתב האישום, קל וחומר כאשר המאשימה לא עתרה לכך (ועל חשיבות ניסוח כתב האישום ועל האפשרות להרשיע על בסיס עובדות שלא נטענו בכתב האישום, ר' האמור ברע"פ 2581/14 **יקותיאלי נ' מ"י**, 12.2.15; ע"פ 6348/15

חנוכיב נ' מ"י, 5.6.17).

מעבר לנדרש אתייחס לסוגיית חובתו של המערער לעצור בסמוך לתמרור ה"עצור" הימני - לא בלי לבטים (כמשתקף מפרוטוקול הדיון שהתקיים לפני), סבורני כי גם בהקשר זה לא הוכח, ברמה הנדרשת בפלילים, כי חלה חובה על המערער לעצור בסמוך לתמרור זה. כאמור, תקנה 64 (ד) קובעת כי "נוהג רכב המתקרב לצומת שלפניו מוצב תמרור המציין חובה לעצור. .". השאלה בהקשר זה הינה האם ניתן לראות בשטח שלפני שלט ה"עצור" הימני (שנמצא כ 6 מטרים אחרי קו העצירה והמקום שאותו הגדירה המאשימה עצמה כתחילת הצומת. .) כ"צומת". מדובר בקו אלכסוני דמיוני המחבר את שני שלטי ה"עצור" והגם שיש היגיון מסוים בהגדרתו כ"צומת", סבורני כי לא יהיה זה נכון לקבוע זאת במסגרת זו - הן משום שסוגיה זו לא התבררה בבית המשפט קמא (המאשימה אף לא טענה לכך); והן משום שלא מן הנמנע כי באותו קו אלכסוני חוצים רכבים המבקשים לפנות מהכביש הראשי לכביש השירות. לכן, לא ניתן לראות בהכרח את אותו קו אלכסוני כתחילת ה"צומת" וכקו עצירה. לא נעלמה מעיני כי החלטתי בדבר זיכוי של המערער נותנת, על פני הדברים, "פרס" לטענות שניתן אולי לכנותן כ"מתחכמות". ואולם, לא כך הוא הדבר והמסקנה ממקרה דנן צריכה להיות צופת פני העתיד (הקרוב) בכך שהרשות תתקן את הטעון תיקון וזאת כפי שציין - ובצדק - בית המשפט קמא בגזר דינו (ר' עמ' 20, שורות 4-5). עולה, על פני הדברים, כי הרצון "לחסוך" בעמוד הביא להתקנת תמרור ה"עצור" הימני על גבי עמוד החשמל וכך נגרמו ההוראות הסותרות ואי הבהירות שתוארו בהרחבה לעיל. סוף דבר, אני מורה על קבלת הערעור ועל זיכוי המערער. המשיבה תעביר עותק מפסק הדין לגורמים האחראים על הצבת התמרורים במקום. לשלוח לצדדים.

ניתן היום, ב' תמוז תשע"ז, 26 יוני 2017, בהעדר הצדדים.